

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
СТИЛІСТИКА ТА КУЛЬТУРА ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ
підготовки бакалавра

Луцьк – 2021

Силабус вибіркової навчальної дисципліни «СТИЛІСТИКА ТА КУЛЬТУРА ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ» підготовки бакалавра.

Розробник: кандидат філол. наук, доц. кафедри полоністики і перекладу *Моклиця А. В.*

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу

протокол №1 від 27 серпня 2021 року.

Завідувач кафедри:

(проф. Сухарева С. В.)

© Моклиця А. В., 2021 р.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів / 150 / 5		Рік навчання 3-й
		Семестр 6-ий
ІНДЗ: немає		Лекції 38 год.
		Практичні 22 год.
		Лабораторні 0 год.
		Самостійна робота 80 год.
	Консультації 10 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання польська		

II. Інформація про викладача

ППП Моклиця Андрій Володимирович

Науковий ступінь кандидат філологічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри полоністики і перекладу

Контактна інформація +0380954318088, andrij.moklytsya@gmail.com

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. Анотація

Курс присвячений різним аспектам стилістики і культури польської мови, як-от: стильова варіативність польської мови, особливості розмовного, художнього, наукового, публіцистичного і офіційно-ділового стилів польської мови; стилістично маркована лексика; мовні норми, основні типи мовних інновацій і помилок; принципи мовної грамотності на усіх рівнях: фонетичному, лексико-семантичному, морфологічному і синтаксичному. Курс є важливим етапом у

підготовці філолога-полоніста. Він узагальнює і структурує набуті за попередні роки знання в контексті грамотності і максимальної ефективності використання польської мови, а також аналізу численних мовних одиниць і явищ на різних рівнях.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомити студентів з основними поняттями і термінами стилістики і культури мови, сформувані цілісний образ цих мовознавчих дисциплін, удосконалити навички аналізу, інтерпретації текстів, перевірки грамотності, самоаналізу, побудови текстів різного рівня складності.

Чимало аспектів стилістики і культури мови інтегровано в курс «Польської мови», тому ключовий напрям роботи в межах цієї вибіркової дисципліни – удосконалення і поглиблення вже набутих знань, вмінь і навичок.

Основні завдання курсу: визначити межі стилістики і культури польської мови, окреслити основні об'єкти, методи і принципи досліджень цих дисциплін; навчитись визначати стильові варіанти польської мови і їх функціональні особливості, знаходити і характеризувати стилістично марковану лексику; аналізувати структуру різних текстів і шукати стильові помилки; навчити студентів максимально ефективно користуватись словниками польської мови (передусім, «Словником правильної польської мови»); визначати мовні помилки та інновації на різних рівнях тексту; аналізувати особливості мовлення іноземців, що вивчають польську мову як іноземну (в т.ч. самоаналіз власного мовлення); удосконалити вміння будувати тексти різних стильових варіантів; удосконалити навички усного мовлення.

3. Компетентності

ІНТЕГРАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ

ІК: *Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорії та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.*

2. ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:

ЗК-1: *Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.*

ЗК-2: *Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.*

ЗК-3: *Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.*

ЗК-4: *Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.*

ЗК-5: *Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.*

ЗК-6: *Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій в галузі знань.*

3. ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:

ФК-1: *Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.*

ФК-2: *Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.*

ФК-3: *Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії польської мови і літератури.*

ФК-4: Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК-5: Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК-6: Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

4. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПРН-1: Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН-2: Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН-3: Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН-4: Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН-5: Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН-6: Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ бал
Змістовий модуль 1. Stylistyka języka polskiego						
Temat 1. Przedmiot i zakres badań stylistyki	10	3	1	1	5	ДС, ДБ, Р, РЗ, 3
Temat 2. Styl jako podstawowe pojęcie stylistyki. Typy stylów	11	3	2	1	5	ДС, ДБ, Р, РЗ, 3
Temat 3. Środki stylistyczne. Nacechowanie stylowe wyrazu	11	3	2	1	5	ДС, ДБ, Р, РЗ, 3
Temat 4. Style funkcjonalne języka polskiego: naukowy, artystyczny, publicystyczny, potoczny, urzędowo-	28	7	5	1	15	ДС, ДБ, Р, РЗ, 6
Разом за модулем 1	60	16	10	4	30	15
Змістовий модуль 2. Kultura języka polskiego						

Temat 5. Zakres badań kultury języka polskiego	9	2	1	1	5	ДС, ДБ, Р, РЗ. 3
Temat 6. Norma językowa. Innowacja i błąd	14	3	2	1	8	ДС, ДБ, Р, РЗ. 3
Temat 7. Norma fonetyczna	8	2	1		5	ДС, ДБ, Р, РЗ. 3
Temat 8. Słowotwórstwo w aspekcie kultury języka	12	3	1	1	7	ДС, ДБ, Р, РЗ. 3
Temat 9. Zasady poprawnej odmiany wyrazów	12	3	2	1	6	ДС, ДБ, Р, РЗ. 3
Temat 10. Poprawność leksykalna i frazeologiczna	12	3	2	1	6	ДС, ДБ, Р, РЗ. 3
Temat 11. Poprawność składniowa	10	3	1		6	ДС, ДБ, Р, РЗ. 3
Temat 12. Mówienie Ukraińców uczących się języka polskiego: tendencje, typowe błędy	13	3	2	1	7	ДС, ДБ, Р, РЗ. 4
Разом за модулем 2	90	22	12	6	50	25
Види підсумкових робіт (за потреби)						Бал
Комплексна модульна робота						60
Всього годин/ Балів	150	38	22	10	80	100

Форма контролю*: ДС - дискусія, ДБ - дебати, Т - тести, ТР - тренінг, РЗ/К - розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС - індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ - робота в малих групах, МКР/КР - модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р - реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

1. Проаналізувати 4 уривки тексту щодо наявності у них стилістичних засобів а) фонетичного, б) морфологічного, в) лексичного, г) синтаксичного рівня (тексти додаються).

2. Зробити комплексний стилістичний аналіз тексту з метою виявити основні, тобто домінуючі засоби на різних його рівнях (текст в додатку).

3. Визначте стильову приналежність поданих текстів. Проаналізуйте їх особливості:

Jest częstym zjawiskiem, że odruch warunkowy wypracowany w pewnym otoczeniu, w danym pokoju, w obecności danej osoby itp., występuje tylko w tej właśnie sytuacji. Dość jest przenieść psa

do innej ubikacji bądź powierzyć prowadzenie doświadczeń innej osobie, a odruch może zupełnie zawieść. Dowodzi to, że istotnym bodźcem warunkowym nie było samo wybrane przez nas działanie, np. odgłos metronomu czy widok zapalanej żarówki, lecz był to bodziec złożony, w którym różne elementy sytuacji brały udział. Tylko powtórzenie całego zespołu warunków umożliwia powtarzanie się odruchu.

Zadania pisemne i przygotowane ustnie powinny nie tylko utrwalać wiadomości i nawyki zdobyte w szkole, lecz także uczyć samodzielności. Zajęcia na lekcji pod kierunkiem nauczyciela powinny być naturalnym pomostem pomiędzy nauką w szkole a pracą domową. Należy przy tym pamiętać, że utrwalanie materiału trzeba rozumieć przede wszystkim jako stosowanie nabytych wiadomości do rozwiązywania nowych zadań.

Dzisiaj pani B. przytrzymała mię w swym „zagraconym” salonie, a ten „literat” wsunął się tam niezwłocznie jedwabnymi krokami. Czułam jego osobę, mimo że nie podnosiła oczu. Zaczął mówić rzeczy oklepane, które pewno słyszał od kogoś mądrzejszego.

Nietzschem! Mam silne poszlaki, że uważa się za nadczłowieka i za ucznia filozofa, którego sądzi z „artykułów” pism warszawskich. Specjalnie jest znakomity, kiedy rozpoczyna zdanie w sposób pełen obietnic:

– Bo trzeba pani wiedzieć...

Lecz dzięki olbrzymiej sile i przytomności wychodził zawsze cało. Opowiadano o nim, że karocę w biegu, chwyciwszy za tylne koła, zatrzymywał; pić mógł bez miary. Połykał kwartę śliwek na wódce, po czym był tak trzeźwy, jakby nic w usta nie brał. Z ludźmi nieużyty, dumny, zaczepny, w Bogusławowym ręku miękł jak wosk. Obyczajnie miał polerowane i chociażby na pokojach królewskich umiał się znaleźć, ale przy tym i jakąś dzikość w duszy, która wybuchała od czasu do czasu jak płomień.

4. Підготувати повідомлення на тему: «Розмежування лінгвістичної і літературознавчої стилістики».

5. Підготувати творчу роботу на тему: «Кальки у мовленні українців, що вивчають польську мову».

6. Знайдіть усі види помилок у поданому тексті. Подайте правильні варіанти:

W ramach konferencji prasowej „Zgodność z zakonem w zakresie zatrudnienia. Gwarancje w zakresie zatrudnienia w państwach granicznych” była podpisana umowa o współpracy pomiędzy Lubelskim miejskim biurem Pracy i Luckim Miejskim Centrem Zatrudnienia, co świadczy o praktycznej wymianie informacji z pomiędzy dwu sąsiednimi państwami.

Na konferencji prasowej Katarzyna zaświadczyła również, że dzisiaj polskie pracodawce wolą zatrudniać Ukraińskich pracowników (...) Pod koniec lutego siego roku w województwie lubelskim poziom bezrobocia sięgał 13%, w samym Lublinie 10%. Jednak nasz rząd atakuje kryzys. Dla tego celu wypracowano rząd przedsięwzięć antykryzysowych dotyczących rynku pracy.

7. Самостійно доберіть по одному прикладу різних стильових варіантів мови, проаналізуйте їх особливості.

8. У поданих текстах знайдіть стилістично марковані поняття, поясніть їх значення і особливості вживання (функції, конотації, емоційне забарвлення)

9. Проаналізуйте мовлення своїх колег (усне або писемне). Узагальніть: яких помилок найчастіше вони припускаються в процесі вивчення польської мови.

10. У мережі інтернет знайдіть цікаві і корисні ресурси, присвячені культурі польської мови. Зробіть невеличку презентацію.

Методичні рекомендації до виконання завдань й оформлення матеріалів

1. Для повноцінної роботи на лекціях і практичних студентам потрібні вправи і завдання, які поширює викладач. Ці ж вправи і завдання використовуються для дистанційної і самостійної роботи.

2. Запропоновані завдання бажано друкувати на комп'ютері і зберігати у текстових форматах (txt, doc, pdf тощо). Як варіант – писати від руки і приносити викладачеві особисто або надсилати відскановані копії на пошту.

3. Виконувати вправи і завдання треба сумлінно, без використання принципу «копіювати – вставити». Для перекладу можна використовувати онлайн словники, однак варто уникати програм перекладу цілих текстів (як google translate).

4. Особливу увагу звертати на грамотність у подачі мовного матеріалу (для цього бажано мати текстовий редактор з функцією перевірки польської орфографії, наприклад, безкоштовний пакет OpenOffice).

5. Роботи надсилати у визначений викладачем термін на вказану інтернет-адресу або приносити особисто.
6. У разі проблем з виконанням самостійних завдань, студент має право звернутись до викладача за консультацією (у режимі онлайн або на кафедрі).

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента:

1. Кожен студент, який не відвідував заняття з поважних причин, має право виконати низку завдань самостійно. Зразки завдань можна взяти у викладача.
2. На максимальний поточний бал (40) можуть претендувати тільки ті студенти, які регулярно відвідували практичні заняття.
3. Для позитивного результату студент зобов'язаний виконати принаймні частину запропонованих завдань.
4. Студент, що не відвідував лекції і практичні, а також не дуже старанно виконав самостійні завдання, може претендувати тільки на задовільну оцінку.
5. Усі самостійно виконані завдання приймаються до офіційно затвердженого дня заліку з дисципліни (через електронну пошту або подаються студентом особисто).
6. Основні завдання для самостійного опрацювання: вправи і творчі (творчо-пошукові) роботи.
7. . Основний принцип співпраці: завжди іти назустріч студенту, який має бажання вчитись, дотримуватись [Кодексу академічної доброчесності](#)

**Під час вивчення курсу визнаються результати навчання, отримані в неформальній (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо) та/або інформальній освіті, котрі за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають курсу як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим си́лабусом. Деталі щодо процедури зарахування результатів подані за посиланням.*

V. Підсумковий контроль

Підсумкова робота письмова. Вона містить завдання і вправи аналогічні до тих, що робились на лекційних і практичних заняттях. Обов'язковий компонент роботи – аналіз текстів/речень, пошук у них помилок різного типу і подальше їх редагування.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 - 100	Відмінно
82 - 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 - 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Кравчук А. Культура польської мови. Київ, 2011.
2. Моклиця А. В. Лексикологія сучасної польської мови : навчально-методичні матеріали до курсу. Видання друге, перероблене і доповнене. Луцьк, 2018. 114 с. URL: <http://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/13803>
3. Моклиця А. В. Лінгвостилістичний аналіз художнього тексту (на матеріалі польської літератури ХХ ст.): URL: <http://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/13720>
4. Bogactwo współczesnej polszczyzny / pod red. P. Żmigrodzkiego i S. Pręcerek-Kisielak. Kraków, 2014.
5. Buttler D., Kurkowska H., Satkiewicz H. Kultura języka polskiego. Warszawa, 1987.
6. Formy i normy, czyli poprawna polszczyzna w praktyce. Warszawa, 2004.
7. Jadacka Hanna. Kultura języka polskiego. Fleksja, słowotwórstwo, składnia. Warszawa, 2005.
8. Kubiak-Sokół Aleksandra. Piszemy poprawnie. Poradnik językowy PWN. Warszawa, 2020.
9. Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne. Warszawa, 2005.
10. Kurkowska H., Skorupka S. Stylistyka polska. Zarys. Warszawa, 2001.
11. Maćkiewicz Jolanta. Jak dobrze pisać. Od myśli do tekstu. Warszawa, 2016.
12. Markowski A. Kultura języka polskiego. Warszawa, 2005.
13. Markowski Andrzej. Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne. Warszawa, 2005.
14. Mędaк Stanisław. Co z czym? Ćwiczenia składniowe dla grup zaawansowanych. Kraków, 2002.
15. Mędaк Stanisław. Praktyczny słownik łączliwości składniowej czasowników polskich. Kraków, 2011.
16. Miodek J. Kultura języka w teorii i praktyce. Wrocław, 1983.
17. Podlawska D., Płóccennik J. Leksykon nauki o języku. Bielsko-Biała, 2002.
18. Słownik ortograficzny PWN. Warszawa, 2007.
19. Słownik poprawnej polszczyzny PWN. Warszawa, 2006.
20. Szostak-Lubomska Karolina. Formy wypowiedzi pisemnej. Warszawa, 2020.
21. Wilkoń A. Typologia odmian językowych współczesnej polszczyzny. Katowice, 2000.
22. Wrycza-Bekier Joanna. Magia słów. Jak pisać teksty, które porwą... Warszawa, 2018.
23. Współczesna polszczyzna. Stan, perspektywy, zagrożenia / red. Zofia Cygal-Krupa. Kraków - Tarnów, 2008.
24. Z zagadnień frazeologii, stylistyki i kultury języka. Poznań, 2006.
25. Zarych Elżbieta. Język kluczem do kraju. Warszawa, 2018.
26. Zdunkiewicz-Jedynak D. Wykłady ze stylistyki. Warszawa, 2008.
27. <https://sjp.pwn.pl/poradnia> (poradnia językowa PWN).
https://pl.wiktionary.org/wiki/Wikis%C5%82ownik:Strona_g%C5%82%C3%B3wna (wikisłownik języka polskiego).
<http://www.poradniajezykowa.ujd.edu.pl/> (internetowa poradnia językowa).
<https://www.youtube.com/user/PamikuPL> (Mówiąc inaczej).